

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2022-80-14>
УДК 336.71

Шевцова О.Й.

доктор економічних наук, професор,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара

Горбунова Ю.Р.

магістрант,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара

Shevtsova Olena, Horbunova Yuliia

Dnipro National University named after Oles Honchar

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БАНКУ

MANAGEMENT OF THE BANK'S FINANCIAL STABILITY

У статті розглянуто сучасні особливості забезпечення фінансової стійкості банків під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Встановлено, що конкурентне зовнішнє середовище створює умови формування ресурсної бази банківської установи. Кон'юнктура ресурсного ринку є чинником забезпечення необхідних обсягів та структури зобов'язань банку. Здійснено порівняння динаміки та структури ресурсної бази банківської системи та окремого банку. Визначено фактори, умови та можливості функціонування системи управління фінансовою стійкістю банку. З'ясовано, що в поточних умовах дестабілізації економіки країни необхідна збалансованість між власним капіталом та зобов'язаннями банку. Система управління фінансовою стійкістю банку має формуватися у взаємозв'язку з його ресурсною стратегією з урахуванням оцінки факторів та умов конкурентного середовища та кон'юнктури ресурсного ринку.

Ключові слова: фінансова стійкість, управління, банк, банківська система, ресурсна база, фактори впливу, структура.

The article examines modern features of ensuring the financial stability of banks under the influence of external and internal factors. It was established that the competitive external environment creates the conditions for the formation of the resource base of a banking institution. The situation in the resource market is a factor in ensuring the necessary volumes and structure of the bank's obligations. A comparison of the dynamics and structure of the resource base of the banking system and an individual bank was made. The purpose of the article is to substantiate the need for a resource-based approach to managing the bank's financial stability, which makes it possible to assess directions for strengthening financial security management, taking into account the characteristics of its resource base. The factors, conditions and possibilities of functioning of the bank's financial stability management system are determined. It was found that in the current conditions of destabilization of the country's economy, a balance between equity and liabilities is necessary. The bank's financial stability management system should be formed in connection with its resource strategy, taking into account the assessment of factors and conditions of the competitive environment and the resource market situation. The implementation of the resource strategy of the bank of strategies should include elements of adjustment in accordance with the results of monitoring the market of banking services and the market of banking resources. Management of the resource base can take place according to a structural approach, which focuses on the relevant structural indicators of the banking system as a whole. The bank's financial stability management system is based on regulatory elements and processes regarding external influence on the bank and management by bank management. One of the components of the system should be the process of forming the bank's resources and their use. Among the methods of assessment, it is necessary to develop methods of strategic analysis of the sources of resource formation, according to which predictive models of changes in the market conditions of banking resources would be applied. For financial stability, it is necessary to ensure a stable ratio between the bank's own capital and liabilities, which requires an increase in the value of equity capital.

Key words: financial stability, management, bank, banking system, resource base, influencing factors, structure.

Постановка проблеми. Функціонування банківської системи України за останні роки неодноразово перевірялось на здатність захисту від багатьох загроз та викликів. Першими були наслідки пандемії коронавірусної інфекції COVID-19, а потім додалися потрясіння від повномасштабної війни, яку розпочала російська федерація проти України. Це негативно впливає на стан ресурсної бази та рівень прибутковості роботи банківських установ за рахунок структурних змін ресурсної бази банків та підвищення ризиків банківської діяльності. Довгострокова невизначеність зовнішнього економічного середовища також впливає на стан власного капіталу.

Фінансова стійкість банківської установи залежить від зовнішнього конкурентного середовища, що здебільшого створює умови формування її ресурсної бази. Сучасні виклики впливають на характер взаємозв'язку між структурою портфеля банківських послуг та можливим вибором ресурсних джерел. Всі ці фактори потребують посилення системи управління фінансовою стійкістю банківської системи та окремого банку, особливо через високу волатильність економіки країни, і визначає актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми управління фінансовою стійкістю банку знайшли відображення в роботах таких українських вчених-економістів, як В.Я. Вовк, А.О. Золковер, А.В. Олійник, Г.С. Суцук та інших. Дослідження питань щодо формування ресурсної бази банку перебуває в центрі уваги наступних науковців: С.П. Прасолова, П.М. Сенищ, М.М. Сивуляк, Л.О. Примостка, Т.Я. Андрейків та інших. У той же час продовжує бути необхідним поглиблення розуміння взаємозв'язку та взаємовпливу фінансової стійкості банку та його ресурсної бази.

Метою статті є обґрунтування необхідності ресурсного підходу до управління фінансовою стійкістю банку, що дає можливість оцінити напрями посилення фінансової стійкості з урахуванням особливостей його ресурсної бази.

Виклад основного матеріалу. Різні підходи до проблеми забезпечення та управління фінансовою стійкістю банків знайшли відображення у працях багатьох вчених-економістів. Науковці В.М. Бодрецький та Ж.М. Довгань у своїх працях визначали вплив внутрішніх і зовнішніх

чинників на фінансову стійкість для виявлення резервів у діяльності банківської організації та розробки відповідної політики управління її фінансовою стійкістю [1, 2].

Рівень капіталізації банків розглядається В.Я. Вовк одним з основних факторів забезпечення фінансової стійкості [3]. Управління фінансовою стійкістю має включати елементи управління капіталом та стратегічні напрями підвищення капіталізації банку.

Структурні питання щодо складників системи управління фінансовою стійкістю в свої роботах докладно представляють А.О. Золковер та А.В. Олійник [4; 5]. Посилення окремих елементів по відношенню до інших в кожному окремому випадку дає різні варіанти пропорцій цієї системи.

Наразі вчені не прийшли до єдиної думки щодо визначення терміну «фінансова стійкість банку» та чіткого механізму управління нею. Саме тому актуальним залишається дослідження теоретичних та практичних аспектів щодо розробки підходів до управління фінансовою стійкістю банків.

Фінансова стійкість кожного банку залежить від відповідної стійкості банківської системи, від кон'юнктури ринку банківських фінансових ресурсів.

Зростання рівня інфляції з початку війни 2022 року, затяжне гальмування економічної діяльності, втрата значної кількості підприємств та частини банківської мережі через процеси окупації поступово підточують стійкість національної валюти.

Необхідність компенсувати втрати через скорочення або повну відсутність доходів клієнти банків починають «проїдати» свої збереження за рахунок депозитних банківських вкладів. Це впливає на стан ліквідності окремих банків, хоча в цілому ліквідність ринку підтримується державою за рахунок нарощування державних витрат шляхом боргового їх фінансування.

Національний банк України впроваджує низку регуляторних заходів та інструментів щодо підтримки фінансової стійкості банківської системи України [6]. Саме через це, для банківської системи країни в цілому важливим є системний підхід до регулювання та управління фінансовою стійкістю [7].

Функціонування фінансово стійкої банківської системи нерозривно пов'язано із пробле-

мою ресурсного забезпечення діяльності банків. Фахівці розглядають ресурсну базу банків частіше щодо визначення особливостей окремих складників його зобов'язань, а управління нею як управління зобов'язаннями.

Оскільки левова частка ресурсів банківської установи представлена різними видами запозичених та залучених ресурсів, тому визначення зобов'язань Л.О. Примостокою як чужих грошей, тимчасово наданих їх власниками у розпорядження банківської установи на певних умовах [8, с. 41] є найбільш точним.

У авторському визначенні, яке надає С. П. Прасолова [9, с. 36], більша увага концентрується на окремих видах ресурсів, що зорієнтовано на джерела їх отримання.

Звісно, що кошти клієнтів та контрагентів банків вимагають різної плати за користування ними. Т.Я. Андрейків, П.М. Сенищ та М.М. Сивуляк вказують на необхідність постійного балансування між мінімізацією витрат банку та збільшенням обсягів до необхідного рівня як депозитних так і не депозитних зобов'язань [10, с. 7].

Для ідентифікації факторів, що створюють умови зовнішнього середовища по відношенню до банку необхідно врахувати конкурентний характер цього середовища, особливо по відношенню до взаємодії з ринком банківських ресурсів. Управління фінансовою стійкістю банку відбувається під впливом зміни кон'юнктури ринку банківських послуг, з одного боку, та ринку банківських ресурсів з іншого. Зміни, які мали місце в економіці України та банківській системі за останні роки та що відбувається на сьогодні впродовж дії воєнного стану формують відповідну кон'юнктуру ринків.

Кон'юнктура ринку спочатку оцінюється за рахунок визначення динаміки учасників ринку. Так, у період з 2019 р. по 01.09.2022 р. кількість реально діючих банків в Україні скоротилася на 8 установ, 4 з яких припинили своє існування з початком війни – АТ «Мегабанк» і АТ «Банк Січ» було визнано неплатоспроможними, а також НБУ відкликав ліцензію у двох дочірніх банків російських фінансових груп, а саме АТ «Міжнародний резервний банк» (АТ «Сбербанк») та ПАТ «Промінвестбанк» («ВЕБ.РФ» – колишній «Внешэкономбанк»). Проте фінансовий стан АТ «Мегабанк» погіршився не внаслідок повномасштабного вторгнення, а за деякий час до цього [11]. Все це до-

водить, що банківська система України навіть у період воєнного стану виявилася стійкою, адже за 5 місяців війни лише два банки були вимушені залишити ринок саме внаслідок банкрутства.

Вплив на фінансову стійкість здійснює рівень інтенсивності банківського кредитування (табл. 1). Зниження економічної активності в економіці призвело і до зменшення частки кредитів серед активних операцій банків. В той же час поліпшення торкнулось проблемних кредитів, питома вага яких у кредитному портфелі зменшилася з 51,36% у 2019 р. до 33,2 % станом на 01.09.2022.

Проте, як і очікувалося, впродовж війни обсяги непрацюючих кредитів збільшилися через погіршення платоспроможності клієнтів банків та втрати майна, на придбання якого позичальники отримали кредити. Так, 9 липня 2022 р. було прийнято законопроект щодо призупинення виплат та списання кредитів позичальникам, які взяли кредит на купівлю квартири або машини, але втратили їх через бойові дії чи окупацію [12].

Також одним з вагомих нововведень став Закон України від 15 березня 2022 р. щодо звільнення позичальника протягом воєнного стану та 30 днів після його завершення у разі прострочення від штрафу, а також нарахувань за ст. 625 Цивільного кодексу України (3% річних та інфляційні втрати) [13].

Чинником впливу на фінансову стійкість кожного банку є коливання інфляції (рис. 1). Оскільки управління фінансовою стійкістю має відбуватися у стратегічному вимірі, то аналіз інфляції, її прогноз складає базу розрахунків стратегічних показників. Відповідно до них визначається такий інструмент регулювання як облікова ставка Національного банку України.

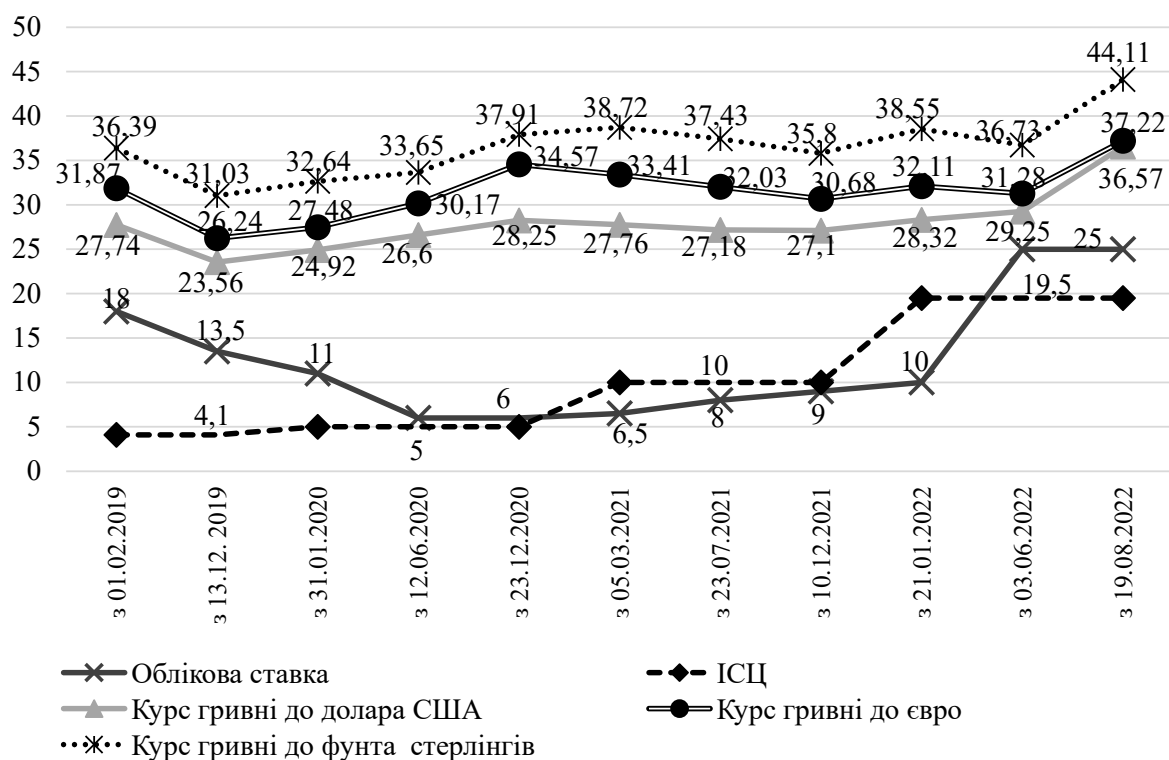
Рівень облікової ставки у лютому 2019 р. був досить високим – 18%, але з часом НБУ мав можливість перейти до пом'якшення монетарної політики, щоб підтримати стійке економічне зростання, адже індекс споживчих цін (ІСЦ) за 2019 рік дорівнював 4,1%.

З приходом пандемії коронавірусу НБУ прийняв рішення зафіксувати значення облікової ставки на рівні 6%. 3 січня 2022 р. облікова ставка становила 10%, а з 3 червня НБУ зафіксував її значення на рівні 25% для збереження курсової стабільності та керованості інфляційними процесами, і хоча НБУ сподівається зали-

**Динаміка обсягу активів та кредитного портфеля банків України
у період 2019–2021 рр. та перші 8 місяців 2022 р.**

Показники	2019	2020	2021	01.04. 2022	01.07. 2022	01.09. 2022
Активи (усього), млн. грн.	1494460	1822814	2053928	1970145	2042918	2157423
Кредити надані, млн. грн.	1033539	963664	1065347	1070449	1055583	1110346
Частка наданих кредитів у загальних активах, %	69,16	52,87	51,87	54,33	51,67	51,47
Кредити, що надані суб'єктам господарювання, млн. грн.	822020	752503	795513	793002	793598	847838
Кредити, надані фізичним особам, млн. грн.	206761	199556	242633	250416	235659	234182
Обсяги непрацюючих кредитів, млн. грн.	530780	430371	345131	306229	339312	368678
Частка непрацюючих кредитів у загальному обсязі кредитного портфелю, %	51,36	44,66	32,40	28,61	32,14	33,20

Джерело: складено та розраховано на основі [11]

**Рис. 1. Динаміка рівня інфляції, облікової ставки НБУ
і офіційного курсу гривні до іноземних валют з 2019 р. по серпень 2022 р., %**

Джерело: побудовано на основі [11; 14]

шити облікову ставку на рівні 25%, за 8 місяців 2022 р. рівень інфляції значно виріс.

За останні 3 роки у валютному аспекті найбільш позитивні тенденції спостерігалися на кінець 2019 р. Проте, на рубежі 2019-2020 рр.

у світі відбувся спалах коронавірусу, що значно вдарило по економіці усіх країн та позначилося на валютному курсі.

У 2022 р. з початком воєнних дій країни агресора НБУ зафіксував курс долара на рів-

ні 29,25 грн., а потім скорегував до 36,57 грн. Для інших іноземних валют курс визначається на підставі офіційного курсу гривні до долара США з урахуванням інформації про поточні курси інших валют до долара на міжнародних валютних ринках.

Серед внутрішніх параметрів фінансової стійкості наявність та рівень прибутковості банківської діяльності є тим, який враховують найчастіше. Діяльність банківського сектору України на початку досліджуваного періоду була прибутковою. Проте, внаслідок війни у березні 2022 р. банки в Україні зазнали збитків на суму 10 млрд. грн. Далі ситуація стала покращуватися і у травні, вперше з початку війни, банки отримали прибуток у 6 млрд. грн. У липні цього року прибуток банківського сектору взагалі досяг свого максимального значення за весь період – 8 млрд. грн.

Вибір джерел та структури ресурсної бази банком здійснюється відповідно його потребам та можливостям. Обсяг та структура фінансових ресурсів є першою сходинкою до реалізації власної бізнес-моделі з її ризиками та очікуванням фінансової стійкості.

В структурі ресурсної бази банків України протягом періоду 2019 – першої половини 2022 рр. (табл. 2) левову частку фінансових ресурсів банків займають зобов'язання, питома вага яких у структурі за цей час коливалася

у межах 86,6–89,4%. Що стосується власного капіталу банків, то найбільше значення його частки у структурі ресурсної бази спостерігалося у 2019 р. – 13,4%, а найменше станом на 01.04.2022 р. – 10,6%.

Обсяг пасивів банківської системи України у 2019–2021 рр. зріс до 2 053 232 млн. грн., а з початком війни скоротився до 1 970 145 млн. грн. Хоча у другому кварталі 2022 р. пасиви банків піднялися до 2 042 918 млн. грн., проте це значення менше, ніж у 2021 р.

Обсяг зобов'язань за весь період розмір зобов'язань зріс з 1 293 377 до 1 812 172 млн. грн. Це пов'язано з тенденціями у динаміці депозитів, коли спочатку усі їх складові постійно збільшувалися у період 2019–2021 рр., проте у першому кварталі 2022 р. скоротилися. Так, за весь період дослідження лише кошти населення мали регулярну тенденцію до зростання. Якщо до війни депозити юридичних осіб дещо переважали у ресурсній базі банків, к початку III кварталу 2022 р. обсяг коштів фізичних осіб став більше.

За пасивним варіантом формування ресурсної бази в банку можлива прив'язка до середньо-системної структури пасивів, або тактика «йти за лідером» відповідної групи банків з однаковою бізнес-моделлю.

Можемо побачити з динаміки та структури ресурсної бази банку (табл. 3), що протягом пе-

Таблиця 2

Структура ресурсної бази банків України за період 2019–2021 рр. та перші півроку 2022 р.

Показники	2019		2020		2021		01.04.2022		01.07.2022	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Капітал	199 921	13,4	209 460	11,5	255 514	12,4	208 105	10,6	230 746	11,3
з нього: статутний капітал	470 712	31,5	479 932	26,3	481 535	23,5	407 046	20,7	406 441	19,9
Зобов'язання банків	1293377	86,6	1613381	88,5	1797 718	87,6	1762041	89,4	1812 172	88,7
Строкові вклади інших банків та кредити від інших банків	23 912	1,6	24 235	1,3	24 948	1,2	9 615	0,5	5 947	0,3
Кошти суб'єктів господарювання	498 157	33,4	646 491	35,5	758 434	36,9	677 101	34,4	723 597	35,4
Кошти фізичних осіб (з депозитними сертифікатами)	552 115	37,0	681 892	37,4	726 898	35,4	767 878	39,0	786 554	38,5
Кошти небанківських фінансових установ	26 885	1,8	34 704	1,9	41 410	2,0	35 926	1,8	39 736	1,9
Пасиви (всього)	1493298	100	1822841	100	2053232	100	1970145	100	2042 918	100

Джерело: складено та розраховано розраховано на основі [14]

**Динаміка та структура ресурсної бази АТ «АКБ «КО»
у період 2019–2021 рр. та перші півроку 2022 р.**

Статті балансу	2019		2020		2021		01.07.2022		Абсолютне відхилення у червні 2022 до 2019, тис. грн
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Зобов'язання	1 763 580	86,5	2 415 540	87,9	3 592 650	88,2	3 287 807	85,4	1524227
Власний капітал	275 871	13,5	331 601	12,1	478 444	11,8	560 856	14,6	284985
Пасиви	2 039 451	100	2 747 141	100	4 071 094	100	3 848 663	100	1809212

Джерело: складено та розраховано на основі [15]

ріоду з 2019 р. по 2021 р. загальна сума пасивів банку має постійну тенденцію до збільшення. В структурі пасивів власний капітал банку має вищу питому вагу ніж за всією банківською системою. Протягом аналізованого періоду він мав постійну тенденцію до збільшення та зріс більш, ніж у 2 рази.

У першому півріччі поточного року спостерігається скорочення обсягу пасивів – на 222 431 тис. грн.,. Таке скорочення перш за все обумовлено зменшенням суми зобов'язань на 304 843 тис. грн., що відбулося внаслідок зниження розміру депозитної бази банку з початком війни.

У структурі ресурсної бази левову частину займали зобов'язання. Їх частка коливалася у межах 85,4–88,2%.

Зазначені зміни у структурі пасивів АТ «АКБ «КО» за досліджуваній період свідчать про зниження ролі власних коштів при формуванні банківських ресурсів на початку періоду дослідження та їх посилення у першій половині 2022 року.

Узгодженість ресурсної стратегії з системою управління фінансовою стійкістю банку має забезпечуватися за рахунок підтримки стійких структурних параметрів в управлінні активами і пасивами банку.

Висновки. Зважаючи на зазначене, система управління фінансовою стійкістю банку спирається на елементи та процеси регулювання щодо зовнішнього впливу на банк та управління з боку банківського менеджменту.

Одним з складників системи має бути процес формування ресурсів банку та їх використання. Серед методів оцінки необхідно розвивати методи стратегічного аналізу джерел формування

ресурсів, за яким би застосовувались прогнозні моделі зміни кон'юнктури ринку банківських ресурсів. Реалізація ресурсної стратегії банку стратегій має включати елементи корегування відповідно до результатів моніторингу ринку банківських послуг та ринку банківських ресурсів.

Для фінансової стійкості необхідним є забезпечення певного співвідношення між власним капіталом банку та зобов'язаннями, що потребує зростання вартості акціонерного капіталу, для чого потрібно:

- максимально повно враховувати мінливі потреби корпоративних клієнтів, пропонуючи найкращі фінансові рішення;
- впроваджувати нові технології, що забезпечують доступність, зручність всіх продуктів і послуг, високу якість сервісу;
- забезпечити збалансоване зростання корпоративного кредитного портфеля, приділяючи увагу провідним галузям економіки;
- покращувати транзакційний бізнес і канали продажів у всіх клієнтських сегментах.

Дослідження сучасних тенденцій у банківській системі та в економіці країни загалом виявило наявність суттєвих ризиків відносно забезпечення стійкості фінансової системи України у бюджетній, борговій та банківській сфері, що обумовило необхідність запровадження належних заходів з боку НБУ, які виявилися доволі ефективними, адже банківський сектор і надалі попри всі складнощі злагоджено працює, відділення банків і досі відкриті у тих місцевостях України, де це можливо та безпечно, система електронних платежів функціонує безперебійно, а значить на сьогодні досягається ефективність управління фінансовою стійкістю банків.

Список літератури:

1. Бодрецький М.В. Забезпечення стійкості банківської системи. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2013. Т. 18, № 3/1. С. 43–46.
2. Довгань Ж.М. Фінансова стійкість банківської системи України: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. 583 с.
3. Вовк В.Я. Забезпечення фінансової стійкості банківської системи в умовах кризи. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 2. С. 41–44.
4. Золковер А.О. Методи забезпечення фінансової стійкості комерційних банків. *Міжнародний науковий журнал*. 2015. № 2. С. 32–35.
5. Олійник А.В. Управління фінансовою стійкістю банків. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. Т. 4. № 5. С. 159–163.
6. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (за період 01.08–31.08.2022). Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://goo.su/gyzUz>.
7. Чмутова І.М. Концептуальні положення управління фінансовою стійкістю банку з використанням засобів фінансового інжинірингу. *Управління розвитком*. 2015. № 4 (182). С. 6–13.
8. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку : підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 468 с.
9. Прасолова С.П. Банківські операції : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2013. 568 с.
10. Андрейків Т.Я., Сенищ П.М., Сивуляк М.М. Суть та значення фінансових ресурсів банку в забезпеченні його стабільності. *Підприємництво і торгівля*. 2016. URL: http://journals-lute.lviv.ua/journal/20_2017/14.pdf.
11. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
12. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо підтримки позичальників, майно яких було знищено або зазнало пошкоджень внаслідок збройної агресії російської федерації проти України : Постанова Верховної Ради України від 09.07.2022 № 2388-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2388-20#Text>.
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закону України від 15.03.2022 № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
14. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.
15. АТ «АКБ «Конкорд». URL: <https://concord.ua>.

References:

1. Bodretskyi M.V. (2013) Zabezpechennya stiykosti bankiv'skoyi systemy [Ensuring stability of the banking system]. *Visnyk ONU imeni I.I. Mechnikova* [Bulletin of ONU named after I.I. Mechnikova], vol. 18, no. 3/1, pp. 43–46.
2. Dovgan Zh.M. (2012) *Finansova stiykist' bankiv'skoyi systemy Ukrayiny* [Financial stability of the banking system of Ukraine] (PhD Thesis), Sumy: DVNZ "UABS NBU", 583 p.
3. Vovk V.Ya. (2011) Zabezpechennya finansovoyi stiykosti bankiv'skoyi systemy v umovakh kryzy [Ensuring the financial stability of the banking system in crisis conditions]. *Finansy, banky, investytsiyi* [Finance, banks, investments], vol. 2, pp. 41–44.
4. Zolkover A.O. (2015) Metody zabezpechennya finansovoyi stiykosti komertsyinykh bankiv [Methods of ensuring financial stability of commercial banks]. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal* [International scientific journal], vol. 2, pp. 32–35.
5. Oliynyk A.V. (2010) Upravlinnya finansovoyu stiykisty bankiv [Management of financial stability of banks]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu* [Bulletin of the Khmelnytskyi National University], vol. 4, no. 5, pp. 159–163.
6. Ohlyad instrumentiv pidtrymky finansovoyi stiykosti v umovakh voyennoho stanu v Ukrayini (za period 01.08–31.08.2022) [Overview of instruments for supporting financial stability in the conditions of martial law in Ukraine (for the period 01.08–31.08.2022)]. *Natsional'nyy instytut stratehichnykh doslidzhen'* [National Institute of Strategic Studies]. Available at: <https://goo.su/gyzUz>.
7. Chmutova I.M. (2015) Kontseptual'ni polozhennya upravlinnya finansovoyu stiykisty banku z vykorystanniam zasobiv finansovoho inzhynirynhu [Conceptual provisions for managing the financial stability of the bank using financial engineering tools]. *Upravlinnya rozvytkom* [Development management], vol. 4 (182), pp. 6–13.
8. Primostka L.O. (2004) *Finansovyy menedzhment u banku* [Financial management in the bank: a textbook]. Kyiv: KNEU, 468 p.
9. Prasolova S.P. (2013) *Bankiv's'ki operatsiyi* [Banking operations: a study guide]. Kyiv: Center for Educational Literature, 568 p.
10. Andreykiv T.Ya., Senishch P.M., Sivulyak M.M. (2016) Sut' ta znachennya finansovykh resursiv banku v zabezpechenni yoho stabil'nosti [The essence and significance of the bank's financial resources in ensuring its stability]. *Pidpryyemnytstvo i torhivlya* [Entrepreneurship and trade]. Available at: http://journals-lute.lviv.ua/journal/20_2017/14.pdf.
11. National Bank of Ukraine [Natsionalnyi bank Ukrainy]. Available at: <https://bank.gov.ua>.
12. Pro pryynyattya za osnovu proektu Zakonu Ukrayiny pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny ta deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo pidtrymky pozychal'nykiv, mayno yakykh bulo znyscheno або zaznalo poshkodzen' vnaslidok zbroynoyi ahresiyi rosiys'koyi federatsiyi proty Ukrayiny : Postanova Verkhovnoyi Rady

Ukrayiny vid 09.07.2022 № 2388-IX [On the adoption as a basis of the draft Law of Ukraine on Amendments to the Tax Code of Ukraine and some legislative acts of Ukraine regarding the support of borrowers whose property was destroyed or damaged as a result of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine dated 07/09/2022 No. 2388-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2388-20#Text>.

13. Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo diyi norm na period diyi voyennoho stanu : Zakonu Ukrayiny vid 15.03.2022 № 2120-IX [On making changes to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the effect of norms during the period of martial law: Law of Ukraine dated 03.15.2022 No. 2120-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.

14. Ministry of Finance of Ukraine [Ministerstvo finansiv Ukrainy]. Available at: <https://www.minfin.gov.ua>

15. Concord JSC [AT «AKB «Konkord»]. Available at: <https://concord.ua>.